

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2001-885

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Löflund, Jan-Erik			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Vakuutuksesta vai omasta taskusta? Informaatio-ongelma terveystakuutuksessa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansantaloustiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-01-22	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 60 s., 1 liites.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Kuluttajalta, tuottajana ja vakuuttajalta puuttuu täydellinen tietämys terveydenhoidossa tuotettavien hoitojen tarpeellisuudesta, riskeistä ja tehokkuudesta. Tämän vuoksi vakuutuskorvauksen suuruus terveystakuutuksessa määräytyy yleensä kuluttajan käyttämien terveydenhoitopalvelujen käyttömaksujen perusteella. Käytettyjen terveydenhoitopalvelujen tarpeellisuutta on vaikea valvoa, joten kuluttajille annetaan mahdollisuus hankkia terveydenhoitopalveluja tuotantokustannukset alittavaan hintaan, mistä aiheutuu suuria tehokkuustappioita. Tehoton terveydenhoitopalvelujen käyttö myös nostaa terveydenhoidon hintoja sekä lisääntyneen kysynnän että vähentyneen hintakilpailun myötä. Terveystakuutuksen ongelmien vuoksi vakuutetut kuluttajat joutuvat maksamaan korkeampia vakuutusmaksuja, ja myös vakuuttamattomat kuluttajat maksavat terveydenhoidostaan enemmän. Tehotonta terveydenhoitopalvelujen käyttöä on yritetty vähentää lisäämällä kuluttajien osallistumista terveydenhoitopalvelujen käyttömaksujen maksamiseen. Tämä on kuitenkin ristiriidassa vakuutuksen kattavuuden kanssa.</p> <p>Käytössä olevissa terveystakuutusjärjestelyissä vakuutuskorvaus on yleensä lineaarinen, jossa terveydenhoidon käyttömaksuista kuluttajille korvattava suhteellinen osuus on vakio. Lineaarisen vakuutuskorvauksen ongelmana on, että erityisesti terveet kuluttajat käyttävät terveydenhoitoa tehottomasti. Sairailla kuluttajilla taas on suuria vaikeuksia sekä terveydenhoidon että kulutushyödykkeiden hankkimisessa. Epälineaarisessa terveystakuutuksessa terveydenhoidon käyttömaksuista kuluttajille korvattava suhteellinen osuus vaihtelee. Tämä mahdollistaa sekä tehottoman terveydenhoitopalvelujen käytön vähentämisen että sairaiden kuluttajien hyvinvoinnin parantamisen. Åke Blomqvist on arvioinut epälineaarisen vakuutuksen edut lineaariseen vakuutukseen verrattuna erittäin suuriksi. Hän on johtanut kuluttajan odotettavan hyvinvoinnin kannalta optimaalisen terveystakuutuksen ehdot. Hän myös esittelee kuluttajan hyötyfunktion, jonka avulla hän yhdysvaltalaisen RAND-terveystakuutuskokeilun aineistoa käyttäen arvioi vakuutusehdot ja tehottoman terveydenhoitopalvelujen käytön aiheuttaman hyvinvointitappion kuluttajan hyvinvoinnin maksimoivassa epälineaarisessa vakuutuksessa.</p> <p>Tekemäni kirjallisuuskatsauksen avulla osoitan, että käytetyllä hyötyfunktioilla voidaan merkitsevästi selittää terveydenhoidon ja kulutushyödykkeiden kysyntää. Johdan myös hyötyfunktion parametrit RAND-kokeilun tulosten perusteella ja lasken tehokkaan lineaarisen vakuutuksen vakuutusehdot ja hyvinvointitappion. Tehokasta lineaarista terveystakuutusta käsittelevissä tutkimuksissa on saatu samanlaisia tuloksia, mikä osoittaa käytetyn hyötyfunktion sopivuutta terveydenhoidon kysynnän selittämiseen.</p> <p>Vakuutusmuotojen vertailu myös osoittaa, että siirtymällä lineaarisesta vakuutuksesta epälineaariseen on mahdollista merkittävästi parantaa kuluttajien hyvinvointia.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords terveydenhoito - vakuutukset - omavastuu epätäydellinen informaatio - terveystaloustiede terveystakuutus - korvaukset moral hazard			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			